

Regulativa

Številka: 209
Datum: 1. 3. 2024

**Agencija za komunikacijska omrežja
in storitve Republike Slovenije
Stegne 7**

1000 Ljubljana

Zadeva: Predlog Priporočila o ravnanju operaterjev v primeru neutemeljenih ali nerazumnih zahtev za operaterski dostop

Zveza: objava AKOS na spletni strani dne 19. 1. 2024, opravilna številka 0073-2/2024

Spoštovani,

Agencija za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije (v nadaljevanju: Agencija) je 19. 1. 2024 na svoji spletni strani javnost obvestila, da je pripravila predlog Priporočila o ravnanju operaterjev v primeru neutemeljenih ali nerazumnih zahtev za operaterski dostop (v nadaljevanju: predlog Priporočila), ki bo nadomestilo sedaj veljavno Priporočilo št. 0073-23/2013/14 z dne 24. junij 2013.

I.

Telekom Slovenije, d.d., (v nadaljevanju: Telekom Slovenije) izpostavlja, da s strani nekaterih operaterjev prihaja do zlorab trenutno veljavnega Priporočila. Posamezni operaterji namreč že dlje časa ne izpolnjujejo svojih pogodbenih obveznosti, ki izhajajo iz sklenjenih pogodb na reguliranih trgih (predvsem na upoštevni trgih veleprodajnega lokalnega dostopa na fiksni lokaciji in veleprodajnega osrednjega dostopa na fiksni lokaciji za izdelke za množični trg) in ne plačujejo storitev, ki jim jih zagotavlja Telekom Slovenije. Tako je Telekom Slovenije postavljen v nevzdržen položaj, ko je tem operaterjem storitve pod grožnjo glob dolžan zagotavljati, na drugi strani pa operaterji ta položaj izkoriščajo na način, da Telekomu Slovenije ne predložijo ustreznih zavarovanj za obveznosti plačil in še več, svojih obveznosti ne plačujejo.

Telekom Slovenije se tako srečuje s pritiski z dveh strani. Na eni strani z omejitvami Agencije, ki Telekomu Slovenije kot edinemu operaterju v Republiki Sloveniji na podlagi regulatornih odločb nalaga obveznost omogočanja dostopa do svojega omrežja, na drugi strani pa z neutemeljenim ravnanjem posameznih operaterjev, ki svojih obveznosti ne izpolnjujejo. Telekom Slovenije namreč skladno s trenutnim Priporočilom, kljub neplačevanju storitev dostopa, nima učinkovitega orodja, s katerim bi lahko zaščitil svoje interese in interese delničarjev. Trenutno veljavno Priporočilo operaterjem namreč omogoča, da se z dolgotrajnimi sodnimi postopki izogibajo plačevanju za opravljene storitve, pri tem pa v teh postopkih prerokajo tudi cene, ki jih je Agencija, kot pristojni organ skladno z Zakonom o elektronskih komunikacijah (ZEKom-2), v posameznih nadzornih postopkih že potrdila.

Zaradi navedenih ravnanj se je Telekom Slovenije znašel v nevzdržnem položaju, saj navkljub dejstvu, da posamezni operaterji po že sklenjenih pogodbah ne predložijo ustreznih zavarovanj in celo ne plačujejo nekaterih storitev, zoper take operaterje ne more učinkovito ukrepati. Ocenjujemo, da je Telekomu Slovenije z vzdrževanjem

tovrstne situacije kršena pravica do svobodne gospodarske pobude, ki je kot ena temeljnih pravic zapisana tudi v Ustavi Republike Slovenije.

Glede na vse omejitve, ki izhajajo iz trenutno veljavnega Priporočila, Telekomu Slovenije in njegovim delničarjem že več let nastaja velika poslovna škoda.

Telekom Slovenije opozarja, da predlog Priporočila v vsebini, kot ga je Agencija predložila v javno posvetovanje, v določenih delih ni jasen in omogoča različne interpretacije ter ne bo odpravil možnosti zlorab obveznosti plačila za opravljeno storitev s strani operaterjev, v kolikor ne bo ustrezno dopolnjen.

II.

Telekom Slovenije je pregledal pripravljeni predlog Priporočila in v nadaljevanju podaja pripombe na posamezne predloge določb.

Telekom Slovenije pozdravlja prizadevanja Agencije k ureditvi predmetnega področja, pri čemer želi izpostaviti, da bi morala Agencija pri oblikovanju ukrepov v Priporočilu izhajati iz temeljnih ciljev, ki naj jih v regulaciji na podlagi veljavne zakonodaje zasleduje. Med njenimi cilji je, za namen priprave Priporočila, po oceni Telekoma Slovenija bistven zlasti cilj zagotavljanja učinkovite konkurence. Učinkovita konkurenca se zagotavlja tudi z naložitvijo obveznosti operaterskega dostopa ali medomrežnega povezovanja posameznim operaterjem, vključno v postopku predhodne regulacije operaterju s pomembno tržno močjo (v nadaljevanju OPTM). Vendar takšna obveznost ne more biti naložena v vseh primerih in zlasti ne v primerih, ko bi vodila v zagotavljanje storitev operaterskega dostopa ali medomrežnega povezovanja operaterjem pod nerazumnimi pogoji, med katere zlasti sodi zagotavljanje storitev brez plačila ustreznega nadomestila. Učinkovita konkurenca namreč ne more predstavljati varovanja neučinkovitih konkurentov, ki ne želijo ali ne zmorejo plačati pogodbeno dogovorjenih cen storitev (v primeru reguliranih storitev, tistih, ki temeljijo na vzorčnih ponudbah). Hkrati pa mora za učinkovito konkurenco Agencija spodbujati tudi učinkovito vlaganja in inovacije na področju novih in izboljšanih infrastruktur, kar lahko zagotovi, s tem, da obveznosti dostopa ustrezno upoštevajo tveganje, ki ga sprejmejo operaterji. Tudi navedeno pritrjuje stališču, da je zagotavljanje storitev brez plačila neskladno s cilji regulacije in kot tako nerazumno. Nenazadnje, pa je vztrajanje pri zagotavljanju storitev brez plačila nadomestila tudi v nasprotju z ustavno pravico do zasebne lastnine in svobodne gospodarske pobude.

Situacija, ki se pojavlja v praksi Telekom Slovenije omejuje pri investiranju in razvoju, ki bi ga želel izvajati z namenom nudenja naprednih storitev uporabnikom.

Upošteva navedeno Telekom Slovenije meni, da bi moralo Priporočilo primarno izhajati iz stališča, da predstavlja nerazumno in neutemeljeno zahtevo za dostop, neplačevanje storitev po izdanih računih, ki temeljijo na dogovorjenih pogodbenih pogojih (vključno s pogoji iz Vzorčnih ponudb) oz. cenah iz Vzorčnih ponudb, ki so določene v skladu regulatornimi odločbami. Dokler ni pravnomočno odločeno, da pogodbeni podlaga za obračun storitev ni zakonita, bi moralo neplačevanje takšnih obveznosti predstavljati zadosten razlog, da OPTM sprejme ustrezne ukrepe za zavarovanje svojih interesov, vključno s prenehanjem vključevanja dodatnih storitev ali odpovedjo pogodbe, ob zagotavljanju ustreznega varstva končnih uporabnikov. Telekom Slovenije tako Agencijo poziva, da Priporočilo dopolni na način, da bo iz njega to nedvoumno izhajalo.

III.

Če Agencija neutemeljeno, temu ne bi sledila, pa se Telekom Slovenije v nadaljevanju opredeljuje tudi do posameznih drugih delov predloga Priporočila kot ga je v javno posvetovanje predložila Agencija in predlaga naslednje spremembe in dopolnitve.

Pripombe k I. Poglavju Priporočila:

V I. poglavju Namen priporočila je Agencija obstoječe Priporočilo nerazumljivo dopolnila še s sklicevanjem na 130. člen Zakona o elektronskih komunikacijah (v nadaljevanju ZEKom-2). V skladu s 130. členom ZEKom-2 operaterju lahko agencija »z odločbo zagotovi ustrezen operaterski dostop in medomrežno povezovanje ter vzajemno delovanje storitev na način, ki pospešuje učinkovitost, trajnostno konkurenco, postavitev zelo visokozmogljivih omrežij, učinkovite naložbe in inovacije ter prinaša končnim uporabnikom največje možne koristi. Pri tem lahko agencija zlasti operaterjem, ki nadzorujejo dostop do končnih uporabnikov, naloži obveznosti v obsegu, ki je potreben za zagotovitev povezljivosti med obema koncema, vključno z obveznostjo medomrežnega povezovanja njihovih omrežij, če to še ni bilo storjeno, ali, v utemeljenih primerih in v obsegu, ki je za to potreben, operaterjem naloži obveznost omogočanja vzajemnega delovanja njihovih storitev«. Je pa v zadnjem stavku četrtega odstavka 130. člena ZEKom-2 eksplicitno zapisano, da »Navedeno ne posega v obveznosti, ki jih lahko naloži operaterjem s pomembno tržno močjo v skladu s tem zakonom«, kar pomeni da v primeru odločbe po 130. členu ZEKom-2 operater ne pridobi statusa OPTM in se nanj Priporočilo ne more niti nanašati, ker iz vsebine Priporočila izhaja, da se nanaša na operaterje s pomembno tržno močjo (po definiciji iz 4. točke II. člena je to »operater, ki ga je agencija z odločbo določila za operaterja s pomembno tržno močjo na določenem upoštevnem trgu«. Agenciji predlagamo, da v izogib dvomu izključi sklicevanje na 130. člen ZEKom-2 oziroma bolj jasno opredeli, da se Priporočilo nanaša samo na obveznosti, ki so naložene v odločbi, s katero je operater določen za OPTM.

Pripombe k 6. točki II. člena predloga Priporočila:

Agencija je predlagala:

6. *Nesporen račun ali del računa je račun ali del računa, pri katerem količina, kakovost ali cene storitev operaterskega dostopa niso bile reklamirane upravičeno in argumentirano skladno z določili tega Priporočila. Kot nesporna cena se šteje cena, določena neposredno z dokončno regulatorno odločbo, ali cena o kateri je bilo odločeno v medoperaterskem sporu ali v nadzornem postopku z dokončno odločbo agencije. Kot nesporni del računa, ki ni cenovne narave, se šteje tudi račun ali njegova posamična postavka, o kateri je bilo odločeno z odločbo agencije.*

Telekom Slovenije predlaga, da Agencija točko spremeni tako, da glasi:

6. *Nesporen račun ali del računa je račun ali del računa, pri katerem količina, kakovost ali cene storitev operaterskega dostopa niso bile reklamirane upravičeno in argumentirano skladno z določili tega Priporočila **ali ko je iz vseh okoliščin mogoče sklepati, da reklamiranje očitno ni utemeljeno. Kot nesporna se šteje cena obračunana na podlagi vzorčne ponudbe, za katero Agencija do dneva izdaje računa ni pravomočno ugotovila, da bi bila v neskladju z dokončno regulatorno odločbo. Kot nesporna cena se šteje tudi cena, določena neposredno z dokončno regulatorno odločbo, ali cena o kateri je bilo odločeno na primer v medoperaterskem sporu ali v nadzornem postopku z dokončno odločbo agencije. Kot nesporni del računa, ki ni cenovne narave, se šteje tudi račun ali njegova posamična postavka, o kateri je bilo na primer odločeno z odločbo agencije. Kot nesporen se šteje tudi račun, ki ga operater ni reklamiral ali sprožil ustreznega postopka varstva po zavrnitvi reklamacije s strani OPTM v rokih, kot so določeni z vzorčno ponudbo OPTM.***

Nadalje Telekom Slovenije predlaga, da Agencija v Priporočilu določno zapiše, da se pri presoji nespornosti upošteva vse že do sedaj izdane odločbe v postopkih nadzora, četudi je Agencija o zadevi odločila že pred izdajo prenovljenega Priporočila.

Pripombe k 7. točki II. člena predloga Priporočila:

Agencija je predlagala:

7. *Ustrezen odziv operaterja dolžnika na zapadle obveznosti je plačilo nespornih zapadlih obveznosti ali predložitev dogovorjenega zavarovanja za nesporne zapadle obveznosti ali predložitev načrta poplačil nespornih zapadlih obveznosti, s katerim se operater s pomembno tržno močjo strinja.*

Telekom Slovenije predlaga, da Agencija točko spremeni tako, da glasi:

7. *Ustrezen odziv operaterja dolžnika na zapadle obveznosti je plačilo nespornih zapadlih obveznosti in predložitev **ustreznega zavarovanja za sporni del obveznosti, s katerim se operater s pomembno tržno močjo strinja, primarno s prenosom zneska spornega dela obveznosti na OPTM na način deponacije tega zneska pri notarju kot plačilo OPTM z razveznim pogojem plačila spornega dela obveznosti.***

Telekom Slovenije želi s predlogom besedila preprečiti zlorabo instituta nespornega računa s strani drugih operaterjev, za katere je priporočilo nezavezujoče v primerjavi z OPTM, ki ima v regulatornih odločbah eksplicitno naloženo obveznost upoštevanja priporočila in je zanj Priporočilo zavezujoče.

Pripombe k 9. točki II. člena predloga Priporočila:

Agencija je predlagala:

9. *Utemeljen poziv za zavarovanje obveznosti po pogodbi je poziv, ki ga operater s pomembno tržno močjo posreduje operaterju dolžniku, v primeru, ko je predhodno zavarovanje obveznosti po pogodbi poteklo, ali če je operater s pomembno tržno močjo zavarovanje obveznosti po pogodbi vnovčil ali v primeru, da sprememba zavarovanja obveznosti po pogodbi izhaja iz spremenjene bonitetne ocene operaterja ali če operater dolžnik zavarovanja obveznosti po pogodbi še ni predložil.*

Telekom Slovenije predlaga, da Agencija točko spremeni tako, da glasi:

9. *Utemeljen poziv za zavarovanje obveznosti po pogodbi je poziv, ki ga operater s pomembno tržno močjo posreduje operaterju dolžniku **skladno z določbami vzorčne ponudbe, tudi** v primeru, ko je predhodno zavarovanje obveznosti po pogodbi poteklo, ali če je operater s pomembno tržno močjo zavarovanje obveznosti po pogodbi vnovčil ali v primeru, da sprememba zavarovanja obveznosti po pogodbi izhaja iz spremenjene bonitetne ocene operaterja, **kadarkoli do nje v času veljavnosti pogodbe pride, ali drugega poslabšanja finančnega stanja ali zmožnosti plačila operaterja**, ali če operater dolžnik zavarovanja obveznosti po pogodbi še ni predložil.*

Telekom Slovenije želi s predlogom besedila ustrezno zagotoviti možnost zavarovanja obveznosti plačila, v primerih, ko bi bila lahko ogrožena možnost plačila in bi nastala možnost nerazumne zahteve.

Pripombe k V. členu predloga Priporočila:

Telekom Slovenije meni, da opredelitev ukrepa zmanjšanja odzivnosti podpornih zmogljivosti, ki so potrebne za zagotavljanje storitev, v prvi alineji, kjer sta naštetá dva primera ni dovolj jasna in določna. Agencija praviloma OPTM v regulatorni odločbi naloži več obveznosti glede spoštovanja načina in rokov izvedbe posameznih aktivnosti, ki bi vse lahko sodile v splošen opis podpornih zmogljivosti. Kršitev takšne obveznosti predstavlja kršitev regulatorne obveznosti. Ker bi predlagani ukrep predstavljal izjemoma dopusten odmik od izvrševanja regulatornih obveznosti, bi bilo potrebno takšno izjemo določno opredeliti z navedbo na katere podporne zmogljivosti ter v kakšen obsegu zmanjšanja se nanaša, hkrati pa bi morala Agencija v tem delu vključiti tudi izrecno navedbo, da takšen odmik od regulatornih obveznosti v tem delu Agencija ne bi štela za kršitev regulatorne odločbe.

Telekom Slovenije predlaga, da se črta zadnji stavek tretje alineje V. člena predloga Priporočila.

V kolikor bi v Priporočilu ostal zadnji stavek :«*Dokončno prenehanje zagotavljanja storitev zgolj zaradi nepredložitve ustreznega zavarovanja po pogodbi ni upravičeno*», bi to pomenilo, da Priporočilo OPTM ne bi dovoljevalo izvedbe vseh potrebnih ukrepov, s katerimi bi lahko prisilil operaterja dolžnika k predložitvi zavarovanja ter bi tako lahko nastala situacija, kjer bi kljub povečevanju neplačila storitev s strani operaterja dolžnika OPTM bil dolžan še vedno zagotavljati storitve v nedogled, brez možnosti ustrezne rešitve. S tem bi se vzpostavila obveznost OPTM, da zagotavlja storitve dopustitve operaterskega dostopa pod nerazumnimi pogoji.

Telekoma Slovenije predlaga, da se v V. člen predloga Priporočila doda nov odstavek, ki se glasi:
»Kot ustrezno zavarovanje se šteje zavarovanje po obliki in višini v skladu z vsakokrat veljavno vzorčno ponudbo operaterja s pomembno tržno močjo.«

Predlog dopolnitve X. člena prehodnih in končnih določb Priporočila:

Telekom Slovenije predlaga, da se drugi odstavek X. člena v prehodnih določbah dopolni z navedbo vpliva prenehanja veljavnosti Priporočila o ravnanju operaterjev v primeru nerazumnih zahtev za operaterski dostop, št. 0073-23/2013/14 z dne 24. junija 2013 na trenutno veljavne regulatorne odločbe, ki se na to priporočilo sklicujejo, na način, da Priporočilo v teh primerih nadomešča predhodno veljavno priporočilo.

Dodatno

Telekom Slovenije predlaga, da Agencija v končne določbe zapiše, da se Priporočilo uporablja tudi za obstoječe reklamacije in obstoječi dolg operaterjev.

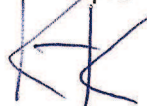
S spoštovanjem,

Saša Stopinšek Golčman
Regulativa

Janja Hribernik
Pravne zadeve

Boštjan Košak
predsednik Uprave

 Telekom Slovenija
d.d.

Vročiti:

- naslovníku – po elektronski pošti na info.box@akos-rs.si,
- arhiv – tu.